

ALEKSANDRA STARCZEWSKA-WOJNAR

ola.wojnar@op.pl

<https://orcid.org/0000-0003-4747-1240>

Archiwum Państwowe w Opolu

Pieczenie gmin wiejskich dawnego powiatu dobrodzieńskiego (1927–1941)

Abstrakt

W artykule zaprezentowane zostały pieczęcie 27 gmin wiejskich dawnego powiatu dobrodzieńskiego, który w 1927 roku został wydzielony z zachodniej części powiatu lublinieckiego. Zbiór ten stanowi reprezentatywny materiał do badań, ponieważ obejmuje pieczęcie wszystkich poszukiwanych miejscowości. Dla niektórych z nich odnaleziono nawet pięć kolejnych chronologicznie pieczęci z tożsamym wizerunkiem, co pozwala postawić tezę o trwałości wizerunku pieczętnego traktowanego jako element identyfikacji wspólnoty. Pieczęcie skatalogowano, prezentując ich odciski pieczętne. Opisano je w ramach zaproponowanej typologii, dzieląc na 10 grup.

Słowa kluczowe: sfragistyka, pieczęcie, gminy wiejskie, Śląsk, rejencja opolska, XIX wiek, XX wiek

Siegel der Landgemeinden des ehemaligen Kreises Guttentag (1927–1941)

Der Aufsatz präsentiert die Siegel von 27 Landgemeinden des ehemaligen Kreises Guttentag der 1927 vom westlichen Teil des Kreises Lublinitz abgetrennt wurde. Diese Sammlung stellt repräsentatives Material für die Forschung dar, da sie die Siegel aller gesuchten Ortschaften umfasst. Für einige von ihnen wurden sogar fünf chronologisch aufeinanderfolgende Siegel mit einem identischen Bild gefunden, was die These der Persistenz des Siegelbildes als Element der Gemeindeidentifikation erlaubt. Die Siegel wurden durch die Darstellung ihrer Abdrücke katalogisiert. Sie wurden im Rahmen einer vorgeschlagenen Typologie beschrieben, die sie in 10 Gruppen unterteilt.

Schlüsselbegriffe: Guttentag, Siegelstatistik, Siegel, ländliche Gemeinden, Schlesien, Oppeln, 19. Jahrhundert, 20. Jahrhundert

Seals of the rural communes of the former Dobrodzień district (1927–1941)

The article presents the seals of 27 rural communities of the former Dobrodzień district, which was separated from the western part of the Lubliniec district in 1927. This collection is representative for the research, as it includes the seals of all the localities of interest. For some of them, even five seals with the same image

were found in chronological order, which allows the thesis of the persistence of the seal image to be treated as an element of community identification. The seals were catalogued on the basis of their impressions. They have been described within the framework of a proposed typology, which divides them into ten groups.

Keywords: sphragistics, seals, rural communities, Silesia, Opole region, 19th century, 20th century

Niniejszy artykuł jest kontynuacją badań nad pieczęciami gmin wiejskich rejencji opolskiej, których dotychczasowe wyniki z terytorium obejmującego 10 zachodnich powiatów rejencji opolskiej zostały zebrane i opublikowane w 2020 roku¹. Wyniki nadal prowadzonej kwerendy archiwalnej publikowane są na stronie internetowej www.pieczeciegminne.pl². W monografii *Odcisnięta pamięć wspólnoty...* został omówiony zakres prawny stosowania pieczęci i ustalenia te nie są powtarzane w obecnym opracowaniu, w którym prezentuję nowo odnaleziony materiał sfragistyczny. W części wstępnej analizuję pieczęcie pod kątem zaproponowanej typologii, a następnie zamieszczam katalog omawianych pieczęci. Zakres badań przedstawiony w niniejszym artykule obejmuje pieczęcie gmin wiejskich zachodniej części powiatu lublinieckiego, które weszły w skład powstałego w 1927 roku powiatu dobrodzieńskiego. Granice chronologiczne prowadzonych poszukiwań wyznacza rok 1802, kiedy już funkcjonowała pieczęć gminna w strukturach przed powstaniem rejencji opolskiej oraz rok 1941 – likwidacji powiatu dobrodzieńskiego. Ze względu na podział Śląska po konferencji w Paryżu i zmianę przynależności państwowej części powiatu lublinieckiego zdecydowałam o rozgraniczeniu opisu pieczęci gmin wiejskich z pierwotnego powiatu lublinieckiego w dwóch odrębnych katalogach. Pierwszy z nich, prezentowany w tym opracowaniu, obejmuje wyłącznie pieczęcie miejscowości, które pozostały w państwie niemieckim i w 1927 roku znalazły się w nowo utworzonym powiecie dobrodzieńskim, drugi katalog, będący obecnie w opracowaniu, będzie dotyczył części powiatu lublinieckiego, który wszedł w skład państwa polskiego.

Powiat dobrodzieński (Kreis Guttentag) został utworzony w roku 1927 przez powiększenie powiatu lublinieckiego (pozostałego po traktacie wersalskim w granicach Niemiec) o części powiatu strzeleckiego (Kreis Gross Strehlitz) oraz oleskiego (Kreis Rosenberg). Z powiatu strzeleckiego dołączono gminy wiejskie Kolejka (Heine) i Myślina (Mischline). Z powiatu oleskiego dołączono gminę wiejską Turza (Thursy). Po powiększeniu terytorium przemianowano go z powiatu lublinieckiego (Kreis Lublinitz) na powiat dobrodzieński (Kreis Guttentag)³. Okólnikiem Ministra Spraw Wewnętrznych Rzeszy z 21 maja 1941 roku powiatowi lublinieckiemu nada-

¹ A. Starczewska-Wojnar: *Odcisnięta pamięć wspólnoty. Prawne i komunikatywne funkcje pieczęci gmin wiejskich na przykładzie zachodnich powiatów rejencji opolskiej w latach 1816–1933*. Opole 2020.

² www.pieczeciegminne.pl (dostęp: 21 kwietnia 2023). Strona należąca do Archiwum Państwowego w Opolu prowadzona przez Aleksandrę Starczewską-Wojnar.

³ *Gesetz über die Neuordnung der kommunalen Verfassung und Verwaltung von Gemeinden und Kreisen in der Provinz Oberschlesien. Vom 5. Januar 1927*. „Preussische Gesetzsammlung“ nr 1, 1927, s. 1–3.

no nazwę Loben⁴, a 1 czerwca 1941 roku okólnikiem Ministra Spraw Wewnętrznych Rzeszy z 3 czerwca 1941 roku dwa powiaty dobrodzieński (Landkreis Guttentag) i lubliniecki (Landkreis Loben) zostały połączone w nowy powiat lubliniecki (Loben) z siedzibą starostwa powiatowego w Lublińcu (Loben)⁵.

Po raz pierwszy pieczęcie gmin wiejskich włączonych do powiatu dobrodzieńskiego zostały opisane przez niemieckich badaczy Oskara Wilperta i Paula Kutzera w czasopiśmie „Oberschlesische Heimat”⁶. Był to katalog opisów pieczęci powiatu lublinieckiego sprzed 1911 roku, więc uwzględnia historyczne pieczęcie miejscowości przed powstaniem powiatu dobrodzieńskiego. W pracy niemieckich badaczy odnajdujemy opisy 20 pieczęci oraz 2 rysunki. Dużym mankamentem artykułu jest brak wszystkich rysunków pieczęci, co nie pozwala na weryfikację poprawności identyfikacji wizerunku przez autorów. W 2012 roku, bazując na wspomnianym katalogu oraz udostępnionym rękopisie księdza Karola Urbana zatytułowanym *Rodowody pieczęci gminnych miejscowości powiatu lublinieckiego*⁷, badacz dziejów ziemi lublinieckiej Jerzy Parys opublikował *Herbarz ziemi lublinieckiej*⁸. W przygotowanym herbarzu autor powołuje się również na niemieckie wydawnictwo zatytułowane *Lublinitz Stadt und Kreis in Oberschlesien*⁹. J. Parys wykonał ogromną pracę, zbierając dostępne informacje i tworząc własne propozycje herbów miejscowości, jednak nie zweryfikował przedstawień wizerunków napieczętych opisanych przez O. Wilperta i niestety przy prezentacji pieczęci przedstawił niemożliwą do zaakceptowania ich chronologię (np. pieczęć z legendą Kreis Guttentag datował na rok 1810)¹⁰. Obecny stan badań o charakterze popularyzatorskim jest niewystarczający i wymaga uzupełnienia przez stworzenie katalogu pieczęci opartego na archiwaliach wraz z pełnym adresem bibliograficznym i prezentacją wizerunków, umożliwiającą badaczom pieczęci samodzielnie potwierdzenie właściwego odczytania wizerunków pieczęci. Prace te zostały już zapoczątkowane poprzez publikację 14 odcisków wraz z opisami na stronie www.pieczeciegminne.pl¹¹.

Chronologia prezentowanego materiału sfragistycznego wykracza poza ramy chronologiczne 1927–1941, tj. czasu trwania powiatu dobrodzieńskiego. Przedstawione zostały wszystkie znane pieczęcie, zaczynając od okresu, gdy miejscowości należały do powiatu lublinieckiego, strzeleckiego czy oleskiego, tak by pozwolić czytelnikowi na obserwację ewentualnych zmian wizerunku.

Materiał sfragistyczny został wyodrębniony przede wszystkim w trakcie kwerendy archiwalnej w zbiorach Archiwum Państwowego w Opolu. Najlepiej zbadanym

⁴ Verordnungen und Bekanntmachungen des Regierungspräsidenten nr 168. „Amtsblatt des Regierungspräsidenten in Oppeln“ (dalej: ARO) 1941, St. 23, s. 75.

⁵ Verordnungen und Bekanntmachungen des Regierungspräsidenten nr 200. ARO 1941, St. 27, s. 89–90.

⁶ O. Wilpert, P. Kutzer: *Die Wappen der ober-schlesischen Landgemeinden*. „Oberschlesische Heimat” Bd. VII, 1911, s. 9–19 (w zamieszczonym na końcu artykułu „Katalogu” do opisu tej publikacji zastosowano skrót: Wilpert).

⁷ K. Urban: *Rodowody pieczęci gminnych miejscowości powiatu lublinieckiego*. Rkp. zdeponowany w Archiwum Parafii św. Józefa w Sadowie.

⁸ J. Parys: *Herbarz ziemi lublinieckiej*. Pawonków 2012.

⁹ *Lublinitz Stadt und Kreis in Oberschlesien*. [b.m.] 1991.

¹⁰ Tamże, s. 17.

¹¹ www.pieczeciegminne.pl, nr 1728–1742.

zespołem były akta Urzędu Stanu Cywilnego w Kolonowskiem¹². Zachowana tam dokumentacja akt zbiorowych małżeństw zawierała poświadczenia urodzenia w powiecie lublinieckim. Każdy z dokumentów wystawiony był w urzędzie gminy. Analiza tych materiałów pozwoliła na zebranie praktycznie kompletnego zbioru pieczęci gminnych powiatu dobrodzieńskiego. Kwerenda objęła też akta osób pochodzących z miejscowości powiatu dobrodzieńskiego¹³. Dodatkowo przeanalizowano Spuściznę Oskara Wilperta przechowywaną w Archiwum Archidiecezjalnym we Wrocławiu¹⁴. O. Wilpert na dwóch kartach formatu A4 zebrał znane mu pieczęcie z powiatu lublinieckiego. Alfabetyczny układ nadany odciskom przyklejonym na dwie karty pozwala twierdzić, że zebrany w zbiorze materiał stanowi całość odnalezionego przez niego materiału sfragistycznego z powiatu lublinieckiego¹⁵. Identyfikacja pieczęci jest utrudniona ze względu na brak opisu miejscowości i datacji pod odciskami. Pomocny w identyfikacji pieczęci jest wspomniany wcześniej katalog O. Wilperta i P. Kutzera¹⁶.

Do powiatu dobrodzieńskiego należało 27 gmin wiejskich. W ramach kwerendy archiwalnej udało się ustalić pieczęcie 26 gmin. Ostatnią 27 pieczęć opisano i zidentyfikowano na podstawie opisu O. Wilperta i P. Kutzera oraz prezentacji wizerunku w publikacji J. Parysa. Pieczęcie w większości są okrągłe o średnicy od 25 do 33 mm oraz pojedyncze owalne o wymiarach 22x24 mm, 25x30 mm i 33x25 mm. Wszystkie pieczęcie odcisnięte są w tuszu i przyłożone bezpośrednio na dokumentach. Kolejne odciski tej samej pieczęci nie różnią kolorem ani sposobem łączenia pieczęci z dokumentem.

Najstarsza odnaleziona pieczęć pochodzi z 1802 roku. Jest to pieczęć Ligoty Dobrodzieńskiej (Ellguth Guttentag)¹⁷. Najmłodsze pieczęcie pochodzą z 1937 roku i widoczne są już na nich zmiany w ujednocnieniu pieczęci gminnych wprowadzone przez władze III Rzeszy. Są to pieczęcie ze swastyką Kolejki (Heine) IV¹⁸, Małych Łagiewnik (Klein Lagiewnik) III¹⁹ i Szemrowic (Schemrowitz) V²⁰.

Pieczęcie w artykule zostały ułożone w porządku alfabetycznym w ramach powiatu na podstawie niemieckich nazw miejscowości. W przypadku większej liczby pieczęci dla jednej miejscowości kolejne chronologicznie pieczęcie wyróżnione zostały cyfrą rzymską. Dla miejscowości, które po 1936 roku otrzymały nową nazwę, podano po przecinku również nazwę z okresu hitlerowskiego. W nawiasie wymieniono współcześnie obowiązujące nazwy polskie. Opis pieczęci zawiera cechy materialne, opis pola pieczęci, legendy oraz dane umożliwiające dotarcie do lokali-

¹² Archiwum Państwowe w Opolu (dalej: AP Opole), zespół nr 45/1076 Urząd Stanu Cywilnego (dalej: USC) w Kolonowskiem.

¹³ AP Opole, zespół nr 45/1191 Rejencja Opolska (dalej: RO).

¹⁴ Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu, VII 13. Schlesische Gemeinde-Siegel aus dem Nachlass des Professors Dr. Wilpert in Oppeln (zm. 1913) (dalej: SPW).

¹⁵ Uznając materiał za kompletny, nie przeprowadzono kwerendy w Spuściznie Oskara Wilperta przechowywanej w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu.

¹⁶ O. Wilpert, P. Kutzer: *Die Wappen...*

¹⁷ Nr 11.

¹⁸ Nr 26.

¹⁹ Nr 30.

²⁰ Nr 49.

zacji w zbiorach archiwalnych. Szczegółowo na opis składają się: numer katalogowy, nazwa gminy w języku niemieckim i polskim, data roczna prezentowanego najlepiej zachowanego odcisku, chronologia występowania pieczęci, wymiary pieczęci (w milimetrach), jej kształt oraz materiał i kolor prezentowanego odcisku. Lokalizacja dokumentów z pieczęcią została określona przez: nazwę archiwum, nazwę zespołu archiwalnego oraz sygnaturę akt. W nawiasie podano datację odcisku. Nie opisano dodatkowo sposobu łączenia pieczęci z dokumentem, ponieważ wszystkie pieczęcie odcisnięte w tuszu przyłożone są bezpośrednio na dokumentach. Wskazano wcześniejsze publikacje pieczęci, a w uwagach dodatkowe o niej informacje.

Legenda²¹

Legendę odczytano zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) transkrypcji dokonano zgodnie z systemem pisma, jakiego użyto w badanym materiale, z uwzględnieniem osobliwości ortograficznych tekstu;
- 2) transkrypcja legendy rozpoczyna się od opisu linii otokowej zewnętrznej w klamrach {}, zapisana małymi literami kursywą; opisy poszczególnych wierszy legendy rozpoczynają się od charakterystyki linii oddzielających wiersze;
- 3) skrócenie słowa pieczęć – *sigillum* bądź *Siegel* – powtarza się w formie, w jakiej występuje w inskrypcji, np.: S.; S'; Sig.; Sigill. itp.; skróty nazw własnych odzwierciedla się przy zachowaniu ostrożności na podstawie tekstu dokumentu, przy którym znajduje się pieczęć;
- 4) grupy brakujących liter (ubytków tekstu), powstałe na skutek uszkodzenia napisu, rekonstruuje się literami właściwymi dla systemu pisma danego miejsca legendy w nawiasach kwadratowych []. Niemożliwe do rekonstrukcji fragmenty tekstu oznacza się kropkami w nawiasach kwadratowych [...];
- 5) opisy pieczęci pozbawionych jakiegokolwiek inskrypcji opatruje się informacją: „pieczęć beznapisowa”;
- 6) jeżeli legenda zachodzi na pole pieczęci, została tam umieszczona w całości lub w polu pieczęci znajduje się inskrypcja, wyjaśnia się to w opisie;
- 8) transkrypcja uwzględnia krzyżyk oznaczający początek legendy. Oddaje się go odpowiednim znakiem graficznym +;
- 9) dywizory oraz elementy dekoracyjne inskrypcji (gwiazdki, rozety, gałązki palmowe) oddaje się przez opis kursywą w nawiasie okrągłym umieszczony w odpowiednim miejscu legendy, ewentualnie oznacza gwiazdką. Inne znajdujące się w inskrypcji dywizory oznacza się w transkrypcji za pomocą kropek, dwukropków lub trzech kropek;
- 10) jeżeli legenda ułożona została w kilku wierszach, w transkrypcji koniec każdego wiersza oznacza się poziomą kreską –;
- 11) jeżeli legenda podzielona jest na części o zmiennym kierunku tekstu, miejsce zmiany biegu tekstu oznaczono dwiema pionowymi kreskami ||.

²¹ Zasady opisu zgodne z publikacją: *Opracowanie materiałów sfragistycznych w archiwach*. Red. P. Gut, M. Hlebionek. Warszawa 2020.

Pole pieczęci

W opisie pola pieczęci opisano wyobrażenie napieczątne ze wszystkimi jego szczegółami, używając terminologii stosowanej w heraldyce.

Dla pieczęci ustalono również typologię wizerunków, dzieląc pieczęcie na dziesięć grup.

Typologia wizerunków

- 1) narzędzia i wyroby,
- 2) topograficzne,
- 3) godła mówiące,
- 4) herbowe: motywy wskazujące na właściciela wsi (herby lub symbole godności urzędów),
- 5) Temida,
- 6) hagiograficzny,
- 7) zwierzęta,
- 8) napisowe,
- 9) godło państwowe,
- 10) nieczytelne.

W tabeli zestawiono odnaleziony materiał pieczętny.

Liczba pieczęci według typologii na terenie zachodniej części powiatu lublinieckiego 1816–1927/dobrodzieńskiego 1927–1941

Typologia wizerunku	Liczba pieczęci
Narzędzia i wyroby	18
Topograficzne	22
Godło mówiące	5
Herbowe	3
Temida	1
Hagiograficzny	3
Zwierzęta	3
Napisowe	1
Godło państwowe	5
Nieczytelne	1
Razem:	62

Źródło: opracowanie własne.

Najszerzej reprezentowaną grupą są motywy topograficzne. Są to przedstawienia budynków i budowli oraz drzew symbolizujących usytuowanie miejscowości. Budynek z dwoma oknami ukazano na pieczęci Ligoty Dobrodzieńskiej (Ellguth Gutten-tag) I²², dwa budynki, mały i większy, obok siebie – mała i duża kaplica – na pieczęci

²² Nr 11.

Łagiewnik Małych (Klein Lagiewnik) I, II²³, wiatrak (młyn wiatrowy) w Skrzydłowicach (Skrzidlowitz) I, II, III²⁴, kuźnica została przedstawiona na pieczęci Bzinicy Starej (Bzinitz) IV, V²⁵, kuźnia na pieczęci Turzy (Thursy)²⁶, studnia z żurawiem na pieczęci Warłowa (Warlow) I²⁷. Na pieczęci Klekotnej (Charlottenthal)²⁸ ukazano dąb z dwoma bocznymi gałęziami. Na pieczęci Ciasnej (Cziasnau) I, II, III²⁹ przedstawione są trzy wysokie drzewa wyrastające z murawy, a nad nimi gwiazdy. Pieczęcie różnią się liczbą gwiazd na kolejnych tłokach. Trzy świerki na trzech pagórkach widniały na pieczęci Myśliny (Mischline) I, II, III, IV, V³⁰, pojedyncze drzewo na pieczęci Panoszowa (Ponoschau)³¹, drzewo z widocznymi korzeniami na pieczęci Rzędowic (Rzendowitz) I³² oraz drzewo liściaste na pieczęci Warłowa (Warlow) II³³.

Drugą grupę pieczęci stanowią pieczęcie przedstawiające narzędzia i wyroby. Jest to grupa 18 pieczęci z 10 miejscowości. Pług został przedstawiony na pieczęci Bzinicy Starej (Bzinitz) I³⁴, dwie skrzyżowane kosy pod koroną żniwną na pieczęci Ligoty Dobrodzieńskiej (Ellguth Guttentag) II, III, IV³⁵, grusza na pieczęci Gwoździan (Gwosdzian) I, II, III³⁶, kosa w słupek na murawie na pieczęci Molnej (Mollna)³⁷, lemiesz pługa pomiędzy kłosami na pieczęci Szemrowic (Schemrowitz) I, II, III, IV³⁸, prawdopodobnie postać chłopca przy pracy w polu na pieczęci Warłowa (Warlow) III³⁹, kosa pomiędzy kłosami na pieczęci Zwozu (Zwoos)⁴⁰ oraz skrzyżowane grabie i kosa pomiędzy kłosami na pieczęci Zwozu-Rędziny (Zwoos-Rendzin)⁴¹. Młot ukazano na pieczęciach wsi Dzielna (Dzielna)⁴² oraz Głowczyce (Glowtschütz) I, II⁴³.

Godło państwowe – orła – umieszczono na pieczęci Bzinicy Starej (Bzinitz) III⁴⁴, a orła z berłem i jabłkiem w szponach na pieczęci Rzędowic (Rzendowitz)

²³ Nr 28 i 29.

²⁴ Nr 51–53.

²⁵ Nr 4 i 5. W Bzinicy Starej pracowała świeżarka. *Historia Śląska*. Red. W. Długoborski. T. 2. Cz. I. Wrocław–Warszawa–Kraków 1966, s. 200–201.

²⁶ Nr 55. W Turzy pracowała świeżarka. *Historia Śląska...*, T. 2. Cz. I, s. 200–201.

²⁷ Nr 56.

²⁸ Nr 6.

²⁹ Nr 7–9.

³⁰ Nr 33–36.

³¹ Nr 42.

³² Nr 43.

³³ Nr 57.

³⁴ Nr 1.

³⁵ Nr 12–14.

³⁶ Nr 20–22.

³⁷ Nr 38.

³⁸ Nr 45–48.

³⁹ Nr 58.

⁴⁰ Nr 61.

⁴¹ Nr 62.

⁴² Nr 10.

⁴³ Nr 15 i 16.

⁴⁴ Nr 3.

II⁴⁵. Swastyka w 1937 roku została zastosowana na pieczęci Kolejki (Heine) IV⁴⁶, Małych Łagiewnik (Klein Lagiewnik) III⁴⁷ i Szemrowic (Schemrowitz) V⁴⁸. Można założyć, że po 1937 roku unifikacja pieczęcie gminnych mogła objąć pieczęcie wszystkich gmin.

Kolejna grupa pod względem wielkości to godła mówiące odnoszące się do nazwy miejscowości: głowa jelenia na pieczęci Kolejki (Heine) I, II, III⁴⁹ nawiązująca do nazwiska założyciela wsi myśliwego Heyne, jeź na pieczęci Jeżowej (Jezowa)⁵⁰, makówka na pieczęci Makowczyc (Makowtschütz)⁵¹.

Typ hagiograficzny występuje na pieczęciach trzech miejscowości: gwiazda pięciopromienna w Zborowskim (Sorowski)⁵², święty Michał walczący ze smokiem na pieczęci Wędziny (Wendzin)⁵³ i Agnus Dei na ozdobnym wieńcu przedstawionym na pieczęci Bzinicy Nowej (Wilhelmsort)⁵⁴. Żaden z wizerunków nie ma związku z wezwaniem miejscowego kościoła parafialnego.

Motyw herbowy został umieszczony na pieczęci Gosławic (Goslawitz) I, II, III⁵⁵. Jest to wspięty lew symbolizujący wcześniejsze prawa własności wsi rodu Gaschinów⁵⁶.

Temida – znak symbolizujący władzę sądu wiejskiego – została umieszczona na pieczęci Sierakowa Śląskiego (Schierokau)⁵⁷.

Jedyna odnaleziona pieczęć napisowa należy do Bzinicy Starej (Bzinitz) II⁵⁸. Jest to odcisk z 1919 roku stosowany równoległe z pieczęcią z godłem państwowym – orłem. Jedna gmina na pieczęci zastosowała motyw ze zwierzęciem. Jaskółkę w locie na pieczęci umieściły Pludry (Pluder) I, II, III⁵⁹. Pieczęć, której wizerunku nie udało się odczytać, należy do Koszwic (Koschwitz) I⁶⁰.

Analizując pieczęcie gminne, zauważamy trwałość wizerunku na pieczęci niezależnie od zmiany przynależności do powiatu. Sigilla z jednej miejscowości o różnych wizerunkach należały do wydzielonych gmin działających w części miejscowości. Najczęściej stosowane wizerunki należą do dwóch grup typologicznych: motywów topograficznych oraz narzędzi i wyrobów. Wszystkie te wizerunki odwołują się do świata

⁴⁵ Nr 44.

⁴⁶ Nr 26.

⁴⁷ Nr 30.

⁴⁸ Nr 49.

⁴⁹ Nr 23–25.

⁵⁰ Nr 27.

⁵¹ Nr 32.

⁵² Nr 54.

⁵³ Nr 59.

⁵⁴ Nr 60.

⁵⁵ Nr 17–19.

⁵⁶ *Tabele podatku gruntowego i ludności wsi śląskich z około 1765 roku*. Oprac. Z. Kwaśny i J. Wosch. Wrocław 1975, s. 52; R. Sękowski: *Herbarz szlachty śląskiej*. T. II: D–G. Katowice 2003, s. 309.

⁵⁷ Nr 62.

⁵⁸ Nr 2.

⁵⁹ Nr 59–61.

⁶⁰ Nr 31.

znanego mieszkańcom wsi. Narzędzia rolnicze i rzemieślnicze oraz płody rolne nawiązują do zajęć codziennych ludności. W motywach topograficznych odnajdujemy drzewa i charakterystyczne budynki wyróżniające wieś i stanowiące miejsce pracy mieszkańców, np. kuźnice (kuźnie) czy młyny. Podobnie jak w zachodnich powiatach rejencji opolskiej, typ hagiograficzny nie jest często używanym motywem na pieczęci gminnej. Na badanym terenie odnajdujemy tylko trzy miejscowości odwołujące się do motywów sakralnych. Zbadanie wizerunków pieczętnych z czasu III Rzeszy pozwoliło na ustalenie roku 1937 jako daty wprowadzenia swastyki na pieczęć gminną.

Katalog

1. Bzinitz (Bzinica Stara) I

Datacja odcisku: 1884

Chronologia pieczęci: XIX wiek

Wymiary pieczęci: Ø 26 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: niebieski

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem,
sygn. 109, b.p. (1884), sygn. 112, b.p. (1888),
sygn. 13, b.p. (1890)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} BZINITZ GEM SIEG: ||
LUBLINITZ – CREIS

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} pług (?) nad nim trzy gwiazdy

Publikacje: –

2. Bzinitz (Bzinica Stara) II

Datacja odcisku: 1919

Chronologia pieczęci: pocz. XX wieku – 1927

Wymiary pieczęci: 33x25 mm

Kształt pieczęci: owalna

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: czarny

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem,
sygn. 136, b.p. (1919)

Typologia wizerunku: napisowe

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE BZINITZ* || O I S LUBLINITZER KREIS

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} –

Publikacje: –

3. Bzinitz (Bzinica Stara) III

Datacja odcisku: 1924

Chronologia pieczęci: pocz. XX wieku – 1927

Wymiary pieczęci: Ø 30 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, RO, sygn. 64931, b.p. (1924)

Typologia wizerunku: godło państwowe

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *Gemeinde Bzinitz* || Kreis Lublinitz

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} – godło państwowe – czarny orzeł z głową zwróconą w lewo

Publikacje: –

4. Bzinitz (Bzinica Stara) IV

Datacja odcisku: 1932

Chronologia pieczęci: 1932–1936

Wymiary pieczęci: Ø 30 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: niebieski

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 151, b.p. (1936), sygn. 148, b.p. (1932)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE BZINITZ* || KREIS – GUTTENTAG | (*prosty ornament*)

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} kuźnica

Publikacje: <https://pieczeciegminne.pl/1728-bzinitz-bzinica-stara/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

5. Bzinitz, Erzweiler (Bzinica Stara) V

Datacja odcisku: 1937

Chronologia pieczęci: 1936–1941

Wymiary pieczęci: Ø 30 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 152, b.p. (1937)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE ERZWEILER O/S.* || KREIS – GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} kuźnica

Publikacje: –

6. Charlottenthal (Klektotna)

Datacja odcisku: przed 1911

Chronologia pieczęci: XIX wiek

Wymiary pieczęci: –

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: SPW (przed 1911)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: *{podwójne obrzeżenie ciągłe}* COLLONIE CHARLOTEN [...] || LUBLINITZ – CREIS

Opis pola pieczęci: dąb z dwoma bocznymi gałęziami

Publikacje: opis Wilpert, XII. 4

7. Cziassau (Ciasna) I

Datacja odcisku: przed 1911

Chronologia pieczęci: XIX wiek

Wymiary pieczęci: –

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: niebieski

Sygnatura akt: SPW (1911)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: *{pojedyncze obrzeżenie ciągłe}* [legenda pieczęci nieczytelna]

Opis pola pieczęci: *{pojedyncze obrzeżenie ciągłe}* trzy wysokie drzewa wyrastające z murawy, nad nimi gwiazda

Publikacje: opis Wilpert XII.6

8. Cziassau, Teichwalde (Ciasna) II

Datacja odcisku: przed 1911

Chronologia pieczęci: pocz. XX wieku

Wymiary pieczęci: Ø 30 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: niebieski

Sygnatura akt: SPW (przed 1911)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: *{podwójne obrzeżenie ciągłe}* *Gemeinde Cziassau* || Kreis Lublinitz

Opis pola pieczęci: trzy wysokie drzewa wyrastające z murawy, nad każdym z nich pięciopromienna gwiazda

Publikacje: opis Wilpert XII.6

9. Cziasnau, Teichwalde (Ciasna) III

Datacja odcisku: 1936

Chronologia pieczęci: 1936–1941

Wymiary pieczęci: Ø 30 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 151, b.p. (1936)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: {*podwójne obrzeżenie ciągłe*} *Gemeinde Teichwalde* || Kreis Guttentag

Opis pola pieczęci: trzy wysokie drzewa wyrastające z murawy, nad każdym z nich pięciopromienna gwiazda

Publikacje: <https://pieczeciegminne.pl/1729-cziasnau-teichwalde-ciasna/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

10. Dzielna (Dzielna)

Datacja odcisku: przed 1911

Chronologia pieczęci: XIX wiek

Wymiary pieczęci: –

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: czarny

Sygnatura akt: SPW (przed 1911)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*podwójne obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDESIEGEL DZIELNA* || KR. LUBLINITZ

Opis pola pieczęci: nieczytelna tarcza herbowa (?), pod nią młot skierowany w lewo

Publikacje: opis Wilpert XII.11

11. Ellguth Guttentag (Ligota Dobrodzieńska) I

Datacja odcisku: 1802

Chronologia pieczęci: 1. poł. XIX wieku

Wymiary pieczęci: Ø 28 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: czarny

Sygnatura akt: AP Opole, Starostwo Powiatowe w Oleśnie, sygn. 345, b.p. (1802)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} ELLGUTH-GUTTENTAG: GEM: S || LUBLINITZ – CREIS

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} budynek z dwoma oknami
 Publikacje: –

12. Ellguth Guttentag (Ligota Dobrodzieńska) II

Datacja odcisku: 1919

Chronologia pieczęci: 2. poł. XIX wieku – 1919

Wymiary pieczęci: Ø 30 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 136, b.p. (1919)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} GEMEINDE ELLGUTH-GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: na tarczy herbowej dwie skrzyżowane kosy, nad nimi korona żniwna

Publikacje: opis Wilpert XII.12

13. Ellguth Guttentag (Ligota Dobrodzieńska) III

Datacja odcisku: 1895

Chronologia pieczęci: koniec XIX wieku–1927

Wymiary pieczęci: Ø 28 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 117, b.p. (1895), sygn. 139, b.p. (1921), sygn. 143, b.p. (1926)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE-VORSTANDELLGUTH-GUTTENTAG KR. LUBLINITZ

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} na tarczy herbowej dwie skrzyżowane kosy, nad nimi korona żniwna

Publikacje: opis Wilpert XII.12

14. Ellguth Guttentag (Ligota Dobrodzieńska) IV

Datacja odcisku: 1936

Chronologia pieczęci: 1927–1941

Wymiary pieczęci: Ø 30 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 151, b.p. (1936)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE ELLGUTH-GUTTENTAG* || KREIS GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: na tarczy herbowej dwie skrzyżowane kosy, nad nimi korona żniwna

Publikacje: <https://pieczecieginne.pl/1730-ellguth-guttentag-ligota-dobrodzieska/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

15. Glowtschütz (Główczyce) I

Datacja odcisku: 1882

Chronologia pieczęci: XIX wiek

Wymiary pieczęci: Ø 26 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 108, b.p. (1882), sygn. 116, b.p. (1894)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GLOWCZICZ GEM. SIEG.

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} młot w słup

Publikacje: opis Wilpert XII. 16

16. Glowtschütz (Główczyce) II

Datacja odcisku: 1936

Chronologia pieczęci: 1927–1941

Wymiary pieczęci: Ø 32 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, RO, sygn. 53281, b.p. (1936)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*podwójne obrzeżenie ciągłe*} *Gemeinde Glowtschütz* || Kreis Guttentag

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} młot w słup

Publikacje: <https://pieczecieginne.pl/1731-glowtschutz-glowczyce/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

17. Goslawitz (Gosławice) I

Datacja odcisku: 1881

Chronologia pieczęci: XIX wiek

Wymiary pieczęci: 22x24 mm

Kształt pieczęci: owalna

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: niebieski

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 108, b.p. (1881)

Typologia wizerunku: herbowe

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} GEM SIEG GOSLAWITZ || LUBLINITZ – CREIS

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} wspięty lew

Publikacje: opis Wilpert XII.17

18. Goslawitz (Gosławice) II

Datacja odcisku: 1929

Chronologia pieczęci: 1927–1936

Wymiary pieczęci: Ø 29 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 145, b.p. (1929)

Typologia wizerunku: herbowe

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE GOSLAWITZ* || KREIS GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} wspięty lew

Publikacje: –

19. Goslawitz, Goselgrund (Gosławice) III

Datacja odcisku: 1936

Chronologia pieczęci: 1936–1941

Wymiary pieczęci: Ø 30 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 151, b.p. (1936)

Typologia wizerunku: herbowe

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE GOSELGRUND* || KREIS GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} wspięty lew

Publikacje: <https://pieczeciegminne.pl/1732-goslawitz-goselgrund-goslawice/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

20. Gwosdzian (Gwoździany) I

Datacja odcisku: 1925

Chronologia pieczęci: XIX wiek–1927

Wymiary pieczęci: Ø 25 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: czarny

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 142, b.p. (1925)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} [...] GWOSDZIAN || LUBLINITZER KR.

Opis pola pieczęci: grusza na murawie, po obu stronach drzewa wisząca gruszka

Publikacje: opis Wilpert XII.18

21. Gwosdzian (Gwoździany) II

Datacja odcisku: 1936

Chronologia pieczęci: 1927–1936

Wymiary pieczęci: Ø 25 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, RO, sygn. 65173, b.p. (1935), AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 151, b.p. (1936)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE GWOSDZIAN* || KREIS GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: grusza na murawie, po obu stronach drzewa wisząca gruszka

Publikacje: <https://pieczeciegminne.pl/1733-gwosdzian-gwozdziany/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

22. Gwosdzian (Gwoździany) III

Datacja odcisku: 1937

Chronologia pieczęci: 1936–1941

Wymiary pieczęci: Ø 30 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 152, b.p. (1937)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*podwójne obrzeżenie ciągłe*} Gemeinde Nagelschmieden || Kreis Guttentag

Opis pola pieczęci: grusza na murawie, po obu stronach drzewa wisząca gruszka
 Publikacje: –

23. Heine (Kolejka) I

Datacja odcisku: 1920

Chronologia pieczęci: 2. poł. XIX wieku – 1927

Wymiary pieczęci: Ø 32 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: czarny

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskim,
 sygn. 137, b.p. (1920)

Typologia wizerunku: godło mówiące

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} + GEMEINDE HEINE +

|| KREIS – GR: STREHLITZ

Opis pola pieczęci: na ozdobnym kartuszu głowa jelenia na wprost

Publikacje: opis Wilpert IV.24, ryc. 83; <https://pieczeciegminne.pl/1615-heine-kolejka/>, (dostęp: 21 kwietnia 2023); A. Starczewska-Wojnar: *Odcisnięta pamięć wspólnoty...*, s. 490, nr 1615

Uwagi: godło mówiące (od myśliwego Heyna, założyciela wsi).

24. Heine (Kolejka) II

Datacja odcisku: 1922

Chronologia pieczęci: 2. poł. XIX wieku – 1927

Wymiary pieczęci: Ø 21 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskim,
 sygn. 136, b.p. (1919), sygn. 139, b.p. (1922)

Typologia wizerunku: godło mówiące

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} COLONIE HEINE

|| GR STREHLITZ – CREIS

Opis pola pieczęci: głowa jelenia na wprost

Publikacje: opis Wilpert IV.24, ryc. 83; <https://pieczeciegminne.pl/1794-heine-kolejka-ii/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

Uwagi: godło mówiące (od myśliwego Heyna, założyciela wsi).

25. Heine (Kolejka) III

Datacja odcisku: 1936

Chronologia pieczęci: 1927–1941

Wymiary pieczęci: Ø 33mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: niebieski

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 151, b.p. (1936), sygn. 144, b.p. (1927), sygn. 145, b.p. (1929)

Typologia wizerunku: godło mówiące

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} * GEMEINDE HEINE *
|| KREIS – GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: na ozdobnym kartuszu głowa jelenia na wprost

Publikacje: <https://pieczecieginne.pl/1734-heine-kolejka-ii/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

Uwagi: godło mówiące (od myśliwego Heyna, założyciela wsi).

26. Heine (Kolejka) IV

Datacja odcisku: 1937

Chronologia pieczęci: 1937–1941

Wymiary pieczęci: Ø 33 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: czarny

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 152, b.p. (1937)

Typologia wizerunku: godło państwowe

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*}

Opis pola pieczęci: Gemeinde – Heine – Kreis Guttentag OS. – Orzeł Rzeszy

Publikacje: –

27. Jezowa (Jeżowa)

Datacja odcisku: 1932

Chronologia pieczęci: 1927–1941

Wymiary pieczęci: Ø 32 mm

Kształt pieczęci: okrągła

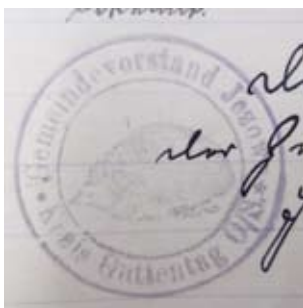
Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, RO, sygn. 53281, b.p. (1931), sygn. 47479, k. 15 (1932)

Typologia wizerunku: godło mówiące

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} * Gemeindevorstand Jezowa * || Kreis Guttentag O/S

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} jeż skierowany w prawo
 Publikacje: <https://pieczeciegminne.pl/1735-jezowa-jezowa/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

28. Klein Lagiewnik (Łagiewniki Małe) I

Datacja odcisku: 1881
 Chronologia pieczęci: XIX wiek
 Wymiary pieczęci: 20x22 mm
 Kształt pieczęci: owalna
 Materiał odcisku: tusz
 Kolor odcisku: czarny
 Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 108, b.p. (1881)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} KLEIN LAGIEWNIK GEMEIN SIEGEL

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} dwa budynki, wyższy z prawej, niższy z lewej (duża i mała kaplica ?)

Publikacje: opis Wilpert XII. 29

29. Klein Lagiewnik (Łagiewniki Małe) II

Datacja odcisku: 1929
 Chronologia pieczęci: 1927–1936
 Wymiary pieczęci: 25x30 mm
 Kształt pieczęci: owalna
 Materiał odcisku: tusz
 Kolor odcisku: niebieski
 Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 145, b.p. (1929), sygn. 146, b.p. (1929), sygn. 147, b.p. (1931)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: {*podwójne obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE KLEIN LAGIEWNIK* || KR. GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: dwa budynki zwieńczone krzyżami, niższy z prawej, wyższy z lewej (mała i duża kaplica)

Publikacje: –

30. Klein Lagiewnik, Hedwigsruh (Łagiewniki Małe) III

Datacja odcisku: 1937
 Chronologia pieczęci: 1937–1941
 Wymiary pieczęci: Ø 33 mm
 Kształt pieczęci: okrągła
 Materiał odcisku: tusz
 Kolor odcisku: czarny

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskim, sygn. 152, b.p. (1937)

Typologia wizerunku: godło państwowe

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*}

Opis pola pieczęci: Gemeinde – Hedwigsruh – Kreis Guttentag OS. – Orzeł Rzeszy

Publikacje: –

31. Koschwitz (Koszvice)

Datacja odcisku: 1932

Chronologia pieczęci: 1927–1936

Wymiary pieczęci: Ø 32 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: niebieski

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskim, sygn. 148, b.p. (1932)

Typologia wizerunku: nieczytelne

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} * Gemeinde Koschwitz * || Kr. Guttentag

Opis pola pieczęci: wizerunek nieczytelny

Publikacje: –

32. Makowtschütz, Mohntal (Makowczyce)

Datacja odcisku: 1936

Chronologia pieczęci: 1936–1941

Wymiary pieczęci: Ø 26 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskim, sygn. 151, b.p. (1936)

Typologia wizerunku: godło mówiące

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} * Gemeinde Mohntal *

|| Kreis Guttentag

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} makówka

Publikacje: <https://pieczeciegminne.pl/1736-makowtschutz-mohntal-makowczyce/>
(dostęp: 21 kwietnia 2023)

33. Mischline (Myślina) I

Datacja odcisku: 1856

Chronologia pieczęci: koniec XVIII wieku–1856

Wymiary pieczęci: Ø 27 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: czarny

Sygnatura akt: AP Opole, Urząd Obwodowy w Kolonowskim, sygn. 130, b.p. (1846, 1856)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} GEMEINDE MISCHLINE || GR |–STREHLITZ – CREIS

Opis pola pieczęci: trzy świerki na trzech pagórkach

Publikacje: opis Wilpert IV.44; ryc. Wilpert nr 99; A. Starczewska-Wojnar: *Odcisnięta pamięć wspólnoty...*, s. 495, nr 1646; <https://pieczeciegminne.pl/1646-mischline-myslina-i/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

34. Mischline (Myślina) II

Datacja odcisku: 1868

Chronologia pieczęci: 2. poł. XIX wieku–1933

Wymiary pieczęci: Ø 27 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: zielony

Sygnatura akt: SPW (przed 1911); AP Opole, Urząd Obwodowy w Kolonowskim, sygn. 130, b.p. (1868)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} GEMEI[NDE MI]SCHLINE || KREIS – GR: STREHLITZ

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} trzy świerki na trzech pagórkach

Publikacje: opis Wilpert IV.44; A. Starczewska-Wojnar: *Odcisnięta pamięć wspólnoty...*, s. 495, nr 1647; <https://pieczeciegminne.pl/1647-mischline-myslina-ii/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

35. Mischline (Myślina) III

Datacja odcisku: 1919

Chronologia pieczęci: 2. poł. XIX wieku–1933

Wymiary pieczęci: Ø 27 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, Urząd Obwodowy w Kolonowskim, sygn. 136, b.p. (1919)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: *{pojedyncze obrzeżenie ciągłe}* GEMEINDE MISCHLINE || KREIS – GR: STREHLITZ

Opis pola pieczęci: *{pojedyncze obrzeżenie ciągłe}* trzy świerki na trzech pagórkach

Publikacje: <https://pieczecieginne.pl/1701-mischline-myslina-iii/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

36. Mischline (Myślina) IV

Datacja odcisku: 1920

Chronologia pieczęci: 2. poł. XIX wieku – 1933

Wymiary pieczęci: Ø 26 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: czarny

Sygnatura akt: AP Opole, Urząd Obwodowy w Kolonowskim, sygn. 137, b.p. (1920)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: *{podwójne obrzeżenie ciągłe}* GEMEINDE MISCHLINE || KREIS – GR: STREHLITZ

Opis pola pieczęci: *{pojedyncze obrzeżenie ciągłe}* trzy świerki na trzech pagórkach

Publikacje: <https://pieczecieginne.pl/1702-mischline-myslina-iv/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

37. Mischline (Myślina) V

Datacja odcisku: 1927

Chronologia pieczęci: 1927–1936

Wymiary pieczęci: Ø 31 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, RO, sygn. 56170, b.p. (1927), sygn. 67099, b.p. (1934); USC w Kolonowskim, sygn. 144, b.p. (1927), sygn. 149 (1932)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: *{pojedyncze obrzeżenie ciągłe}* *GEMEINDE MISCHLINE* || KREIS – GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: *{pojedyncze obrzeżenie ciągłe}* trzy świerki na trzech pagórkach

Publikacje: <https://pieczecieginne.pl/1737-mischline-myslina-iii/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

38. Mollna (Molna)

Datacja odcisku: przed 1911

Chronologia pieczęci: XIX w.– 1911

Wymiary pieczęci: –

Kształt pieczęci: –

Materiał odcisku: –

Kolor odcisku: –

Sygnatura akt: opis Wilpert XII. 37; J. Parys: *Herbarz ziemi lublinieckiej*. Pawonków 2012, s. 17.

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: SIGIL [GEMEINDE MOLLNA] KREIS LUBLINITZ

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} kosa w słup w prawo na trawiastym podłożu

Publikacje: opis Wilpert XII. 37

39. Pluder (Pludry) I

Datacja odcisku: 1921

Chronologia pieczęci: pocz. XX wieku–1927

Wymiary pieczęci: Ø 23 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: niebieski

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 138 (1921), b.p.

Typologia wizerunku: zwierzęta

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE PLUDER* || KREIS LUBLINITZ

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} jaskółka w locie

Publikacje: –

40. Pluder (Pludry) II

Datacja odcisku: 1936

Chronologia pieczęci: 1927–1936

Wymiary pieczęci: Ø 32 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 151, b.p. (1936)

Typologia wizerunku: zwierzęta

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE PLUDER* || KREIS GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} jaskółka w locie

Publikacje: E. Goszyk: *Pludry. Zarys historii miejscowości do roku 1945*. Dobrodzień 2006, s. 8

41. Pluder (Pludry)

Datacja odcisku: 1936

Chronologia pieczęci: 1927–1936

Wymiary pieczęci: Ø 26 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, RO, sygn. 64557, b.p. (1935);

USC w Kolonowskiem, sygn. 151, b.p. (1936)

Typologia wizerunku: zwierzęta

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE PLUDER* || KREIS GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} jaskółka w locie

Publikacje: E. Goszyk: *Pludry. Zarys historii miejscowości do roku 1945*. Dobrodzień 2006, s. 8; <https://pieczecieginne.pl/1738-pluder-pludry/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

42. Ponoschau (Panoszów)

Datacja odcisku: 1934

Chronologia pieczęci: 1927–1936

Wymiary pieczęci: Ø 29 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, RO, sygn. 55965, b.p. (1934)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE PONOSCHAU* || KREIS GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: drzewo na murawie

Publikacje: <https://pieczecieginne.pl/1739-ponoschau-panoszow/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

43. Rzendowitz (Rzędowice) I

Datacja odcisku: 1897

Chronologia pieczęci: XIX wiek

Wymiary pieczęci: Ø 30 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: niebieski

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 118, b.p. (1897)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} GEMEINDE RZENDOWITZ || LUBLINITZER – KREIS

Opis pola pieczęci: drzewo liściaste z korzeniami (?)

Publikacje: opis Wilpert XII.43

44. Rzendowitz (Rzędowice) II

Datacja odcisku: 1923

Chronologia pieczęci: 1923–1927

Wymiary pieczęci: Ø 28 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 140, b.p. (1923)

Typologia wizerunku: godło państwowe

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE RZENDOWITZ* || KREIS LUBLINITZ

Opis pola pieczęci: orzeł z berłem i jabłkiem w szponach ?

Publikacje: –

45. Schemrowitz (Szemrowice) I

Datacja odcisku: 1881

Chronologia pieczęci: XIX wiek

Wymiary pieczęci: Ø 26 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: czarny

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 108, b.p. (1881)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} SCHEMROWITZ GEM: S: || LUBLINITZ – CREIS

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} lemiesz pługa w słup skierowany w dół na podłożu, po obu jego stronach po dwa kłosa

Publikacje: opis Wilpert XII.19

46. Schemrowitz (Szemrowice) II

Datacja odcisku: 1894

Chronologia pieczęci: koniec XIX wieku

Wymiary pieczęci: Ø 30 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskim, sygn. 116, b.p. (1894)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: *{pojedyncze obrzeżenie ciągłe}* * GEMEINDE SCHEMROWITZ * || KREIS LUBLINITZ

Opis pola pieczęci: *{pojedyncze obrzeżenie ciągłe}* lemiesz pługa w słup skierowany w dół na podłożu, po obu jego stronach po dwa kłosa

Publikacje: opis Wilpert XII.19

47. Schemrowitz (Szemrowice) III

Datacja odcisku: 1926

Chronologia pieczęci: pocz. XIX wieku–1927

Wymiary pieczęci: Ø 30 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, RO, sygn. 51162, b.p. (1926); AP Opole, USC w Kolonowskim, sygn. 137, b.p. (1920)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: *{pojedyncze obrzeżenie ciągłe}* * GEMEINDE SCHEMROWITZ * || KREIS LUBLINITZ

Opis pola pieczęci: *{pojedyncze obrzeżenie ciągłe}* lemiesz pługa w słup skierowany w dół na podłożu, po obu jego stronach po dwa kłosa

Publikacje: –

48. Schemrowitz (Szemrowice) IV

Datacja odcisku: 1932

Chronologia pieczęci: 1927–1936

Wymiary pieczęci: Ø 32 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskim, sygn. 148, b.p. (1932)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: *{pojedyncze obrzeżenie ciągłe}* * GEMEINDE SCHEMROWITZ * || KREIS GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: *{pojedyncze obrzeżenie ciągłe}* lemiesz pługa w słup skierowany w dół na podłożu, po obu jego stronach po dwa kłosa

Publikacje: –

49. **Schemrowitz, Raunen (Szemrowice) V**

Datacja odcisku: 1938

Chronologia pieczęci: 1936–1941

Wymiary pieczęci: Ø 33 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: czarny

Sygnatura akt: AP Opole, RO, sygn. 61288, b.p. (1938)

Typologia wizerunku: godło państwowe

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*}

Opis pola pieczęci: Gemeinde – Raunen– Kreis Guttentag OS. – Orzeł Rzeszy

Publikacje: –

50. **Schierokau (Sieraków Śląski)**

Datacja odcisku: 1932

Chronologia pieczęci: 1927–1941

Wymiary pieczęci: Ø 32 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, RO, sygn. 47479, s. 19 (1932)

Typologia wizerunku: Temida

Legenda pieczęci w otoku: {*podwójne obrzeżenie ciągłe*} *Gemeinde Schierokau* || Kreis Guttentag

Opis pola pieczęci: kobieta w długiej szacie z uniesionym mieczem w prawej ręce i wadze w ręce lewej (Temida)

Publikacje: –

51. **Skrzidlowitz (Skrzydłowice) I**

Datacja odcisku: 1882

Chronologia pieczęci: XIX wiek

Wymiary pieczęci: Ø 23 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: czarny

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 108, b.p. (1882), sygn. 116, b.p. (1894)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} GEM: SIG: SKRZIDLWITZ || LUBLINITZ – CREIS

Opis pola pieczęci: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} wiatrak (młyn wiatrowy)

Publikacje: opis Wilpert XII.46

52. Skrzidlowitz (Skrzydłowice) II

Datacja odcisku: 1924

Chronologia pieczęci: pocz. XX wieku–1927

Wymiary pieczęci: Ø 25 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, RO, sygn. 82207, b.p. (1924)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} GEMEINDE SKRZIDLWITZ || LUBLINITZ – KREIS

Opis pola pieczęci: wiatrak (młyn wiatrowy)

Publikacje: –

53. Skrzidlowitz (Skrzydłowice) III

Datacja odcisku: 1933

Chronologia pieczęci: 1927–1936

Wymiary pieczęci: Ø 30 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 149, b.p. (1933)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} GEMEINDE SKRZIDLWITZ || KREIS GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: wiatrak (młyn wiatrowy)

Publikacje: –

54. Sorowski (Zborowskie)

Datacja odcisku: 1881

Chronologia pieczęci: 2 poł. XIX wieku–1927

Wymiary pieczęci: Ø 28 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: czarny

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 108, b.p. (1881)

Typologia wizerunku: hagiograficzny/herbowe

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDESIEGEL VON SOROWSKI* || KREIS LUBLINITZ

Opis pola pieczęci: gwiazda pięciopromienna

Publikacje: opis Wilpert XII.47

55. Thursy (Turza)

Datacja odcisku: 1892

Chronologia pieczęci: XIX wiek

Wymiary pieczęci: Ø 26 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: czarny

Sygnatura akt: AP Opole, Starostwo Powiatowe w Oleśnie, sygn. 345, b.p. (1892, 1897); AP Opole, USC w Kolonowskim, sygn. 114, b.p. (1891)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} TURZY · GEM : SIEGEL
|| ROSENBERG – CREYS

Opis pola pieczęci: kuźnia

Publikacje: opis A. Starczewska-Wojnar: *Pieczęcie wizerunkowe gmin wiejskich powiatu oleskiego od połowy XVIII do początku XX wieku. Zastosowanie symboliki rustykalnej w pieczęci gminnej*. [W:] *Wieś w heraldyce i sfragistyce polskiej*. Red. A. Gut i P. Gut. Warszawa 2012, s. 88–102; opis Wilpert XIII.13; ryc. Wilpert 236; opis i ryc. A. Starczewska-Wojnar: *Katalog pieczęci wiejskich dawnego powiatu oleskiego od końca XVIII do początku XX w.* (część 4). „Rocznik Powiatu Oleskiego” 13, 2020, s. 178–218.

56. Warłow (Warłów) I

Datacja odcisku: 1887

Chronologia pieczęci: XIX wiek

Wymiary pieczęci: Ø 28 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskim, sygn. 111, s. 38 (1887)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *WARŁOW GEM: SIEG: || LUBLINITZ – CREIS

Opis pola pieczęci: studnia z żurawiem

Publikacje –

57. Warłow (Warłów) II

Datacja odcisku: 1894

Chronologia pieczęci: XIX wiek

Wymiary pieczęci: Ø 28 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskim, sygn. 116, b.p. (1894)

Typologia wizerunku: topograficzne

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *WARLOW GEMEINDE* | LUBLINITZER KREIS

Opis pola pieczęci: drzewo liściaste

Publikacje opis Wilpert XII.50

58. Warlow (Warłów) III

Datacja odcisku: 1926

Chronologia pieczęci: pocz. XX wieku–1927

Wymiary pieczęci: Ø 30 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 143, b.p. (1926)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} GEMEINDE WARLOW | KR. LUBLINITZ

Opis pola pieczęci: postać chłopa przy pracy?

Publikacje –

59. Wendzin (Wędzina)

Datacja odcisku: 1929

Chronologia pieczęci: 1927–1936

Wymiary pieczęci: Ø 32 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, RO, sygn. 73250, b.p. (1929)

Typologia wizerunku: hagiograficzny

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE WENDZIN* || KREIS GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: święty Michał walczący ze smokiem

Publikacje: Wilpert XII.51, nr 229; <https://pieczeciegminne.pl/1741-wendzin-wedzina/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

Uwagi: Wilpert XII.51 mylnie opisuje jako anioła na ukwieconym wzgórzu.

60. Wilhelmsort (Bzinica Nowa)

Datacja odcisku: 1925

Chronologia pieczęci: pocz. XX wieku–1927

Wymiary pieczęci: Ø 31 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, RO, sygn. 11093, s. 668 (1925)

Typologia wizerunku: hagiograficzny

Legenda pieczęci w otoku: {*podwójne obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE WILHELMSHORT* || KREIS LUBLINITZ

Opis pola pieczęci: Agnus Dei na ozdobnym wieńcu

Publikacje: –

61. Zwoos (Zwóz) I

Datacja odcisku: 1893

Chronologia pieczęci: XIX w.

Wymiary pieczęci: Ø 23 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: czarny

Sygnatura akt: AP Opole, USC w Kolonowskiem, sygn. 115, b.p. (1893)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} ZWOSZAUER GEM: SIEGL

Opis pola pieczęci: kosa na słup na podłożu, po prawej i po lewej po 3 kłosy, nad kosą gwiazda

Publikacje: Wilpert XII.53, nr 228

62. Zwoos-Rendzin (Zwóz-Rędzina) II

Datacja odcisku: 1935

Chronologia pieczęci: 1927–1936

Wymiary pieczęci: Ø 23 mm

Kształt pieczęci: okrągła

Materiał odcisku: tusz

Kolor odcisku: fioletowy

Sygnatura akt: AP Opole, RO, sygn. 64820, b.p. (1935)

Typologia wizerunku: narzędzia i wyroby

Legenda pieczęci w otoku: {*pojedyncze obrzeżenie ciągłe*} *GEMEINDE ZWOOS-RENDZIN* || KREIS GUTTENTAG

Opis pola pieczęci: skrzyżowane grabie i kosa na podłożu, po prawej i po lewej po 3 kłosa, nad nimi sześciopromienna gwiazda,
Publikacje: opis Wilpert XII.53; <https://pieczeciegminne.pl/1742-zwoos-rendzin-zwoz-redzina/> (dostęp: 21 kwietnia 2023)

Wykaz cytowanych źródeł i literatury

Źródła archiwalne

Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu:

VII 13. Schlesische Gemeinde-Siegel aus dem Nachlass des Professors Dr. Wilpert in Oppeln (zm. 1913).

Archiwum Państwowe w Opolu:

zespół nr 45/1191 Rejencja Opolska,

zespół nr 45/667 Starostwo Powiatowe w Oleśnie,

zespół nr 45/1076 Urząd Stanu Cywilnego w Kolonowskiem.

Źródła drukowane

Gesetz über die Neuordnung der kommunalen Verfassung und Verwaltung von Gemeinden und Kreisen in der Provinz Oberschlesien. Vom 5. Januar 1927. „Preussische Gesetzsammlung“ 1927, nr 1, s. 1–3.

Tabele podatku gruntowego i ludności wsi śląskich z około 1765 roku. Oprac. Z. Kwaśny i J. Wosch. Wrocław 1975.

Verordnungen und Bekanntmachungen des Regierungspräsidenten nr 168. „Amtsblatt des Regierungspräsidenten in Oppeln“ 1941, St. 23, s. 75.

Verordnungen und Bekanntmachungen des Regierungspräsidenten nr 200. „Amtsblatt des Regierungspräsidenten in Oppeln“ 1941, St. 27, s. 89–90.

Literatura

Goszyk Edward: *Pludry. Zarys historii miejscowości do roku 1945.* Dobrodzień 2006.

Historia Śląska. T. 2. Cz. I. Red. Waław Długoborski. Wrocław–Warszawa–Kraków 1966.

Lublinitz Stadt und Kreis in Oberschlesien. [b.m.] 1991.

Opracowanie materiałów sfragistycznych w archiwach. Red. Paweł Gut, Marcin Hlebionek. Warszawa 2020.

Parys Jerzy: *Herbarz ziemi lublinieckiej.* Pawonków 2012.

Sękowski Roman: *Herbarz szlachty śląskiej.* T. II: D–G. Katowice 2003.

Starczewska-Wojnar Aleksandra: *Katalog pieczęci wiejskich dawnego powiatu oleskiego od końca XVIII do początku XX w.* (część 4). „Rocznik Powiatu Oleskiego” nr 13, 2020, s. 178–218.

Starczewska-Wojnar Aleksandra: *Odcisnięta pamięć wspólnoty. Prawne i komunikatywne funkcje pieczęci gmin wiejskich na przykładzie zachodnich powiatów rejencji opolskiej w latach 1816–1933.* Opole 2020.

Starczewska-Wojnar Aleksandra: *Pieczęcie wizerunkowe gmin wiejskich powiatu oleskiego od połowy XVIII do początku XX wieku. Zastosowanie symboliki rustykal-*

nej w pieczęci gminnej. [W:] *Wież w heraldyce i sfragistyce polskiej.* Red. A. Gut i P. Gut. Warszawa 2012, s. 88–102.

Wilpert Oskar, Kutzer Paul: *Die Wappen der ober Schlesischen Landgemeinden.* „Oberschlesische Heimat” Band VII, 1911, s. 9–19.

Netografia

www.pieczeciegminne.pl (dostęp: 21 kwietnia 2023).